

DECIZIE

30 iulie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Novac
Ala Cobăneanu, Oleg Sternioală
Iurie Bejenaru, Ion Guzun

examinând recursul declarat de Ministerul Finanțelor,
în cauza civilă la acțiunea înaintată de către Filimon Gheorghe împotriva
Ministerului Finanțelor, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la
încasarea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 20 februarie 2014, prin care au fost
respinse apelurile declarate de Ministerul Finanțelor și Procuratura Generală fiind
menținută hotărârea Judecătoriei Ungheni din 29 martie 2013 prin care acțiunea a fost
admisă parțial,

a c o n s t a t a t:

La 24.04.2012 reclamantul Filimon Gheorghe a înaintat acțiune împotriva
Ministerului Finanțelor cu privire la încasarea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii, reclamantul a menționat că la 16.09.2011 a fost recunoscut
în calitate de bănuít în comiterea infracțiunii prevăzute la art.352 alin.(2) lit.e) Cod
Penal, după care urmărirea penală în privința sa a fost încetată. Despre acest fapt
Procuratura Ungheni nu l-a informat și nici nu a primit scuze oficiale.

Astfel, reclamantul consideră că a fost tras ilegal la răspundere penală, fiindu-i
cauzate prejudicii de ordin material și moral, de aceea a solicitat în instanță să fie
încasat de la Ministerul Finanțelor suma de 5000 lei cu titlu de prejudiciu material și
15000 lei pentru compensarea prejudiciului moral, cu obligarea procurorului să aducă
scuze oficiale.

La 07.08.2012, examinând cererea reprezentantului Ministerului Finanțelor,
Judecătoria Ungheni a dispus antrenarea Procuraturii Generale în procesul pendinte
în calitate de intervenient accesoriu.

La 22.03.2013 reclamantul a majorat cuantumul pretențiilor ce vizează
prejudiciul material și a solicitat suplimentar încasarea în beneficiul său suma de
2500 lei pentru asistență juridică și 28,3 lei cheltuieli pentru citare, iar în privința
cerinței din acțiune despre scuzele aduse de către procuror reclamantului nu a insistat.

Prin hotărârea Judecătoriei Ungheni din 29.03.2013 acțiunea a fost admisă
parțial. S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în
beneficiul lui Filimon Gheorghe suma de 7528 lei cu titlu de prejudiciu material și
500 lei pentru compensarea prejudiciului moral.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 20.02.2014, au fost respinse apelurile
declarate de Ministerul Finanțelor și Procuratura Generală fiind menținută fără
modificări hotărârea primei instanțe.

La 15.05.2014, Ministerul Finanțelor a declarat recurs, în termen legal, deoarece scrisoarea privind expedierea copiei deciziei instanței de apel pentru cunoștință fiind datată cu 13.03.2014, recurentul a recepționat-o prin aviz recomandat la 17.03.2014, prin care a solicitat casarea hotărârilor judecătorești emise în apel și în fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului, a invocat nerespectarea normelor de drept material și anume art.432 alin.(2), lit.c) CPC, prin care la examinarea acțiunii instanțele de judecată au interpretat în mod eronat normele de drept material, și anume dispozițiile Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, nr.1545 din 25.02.1998.

Recurentul menționează precum că motivarea instanțelor inferioare privind încasarea prejudiciului moral în sumă de 500 lei este neîntemeiată și nejustificată, în condițiile în care, instanța de fond la emiterea hotărârii nu a ținut cont de prevederile Legii nr.1545 din 25.02.1998, prin care urmau să mențină echilibrul între interesele individuale ale persoanei și interesele generale ale întregii societăți, respectiv cu respectarea principiului reparării echitabile și rezonabile a daunei morale, iar suma acordată nu trebuie să reprezinte o contribuție exagerată și o îmbogățire nejustificată.

Consideră că instanțele inferioare au făcut abstracție de pct.28 din Hotărârea Plenului CSJ nr.9 din 09.10.2006 cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral, și anume că obligația de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral (suferințele fizice sau psihice suportate) o exercită partea vătămată. Astfel, în cererea privind compensarea prejudiciului moral reclamantul trebuia să indice circumstanțele care dovedesc că i-au fost provocate suferințe morale (psihice) și prin ce se manifestă acestea.

Totodată, recurentul menționează că starea incomodă pe care o generează un dosar penal nu putea să fie atât de gravă încât să poată fi compensată cu o așa sumă precum este cea dispusă de către instanța de fond în mărime de 500 lei și că pe perioada urmăririi penale Filimon Gheorghe a beneficiat de art.21 al Constituției RM care prevede că orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal.

Referitor la compensarea cheltuielilor de asistență juridică, recurentul a menționat precum că reclamantul nu a prezentat dovada acțiunilor întreprinse de persoanele ce i-au acordat asistență juridică și că în cauza dată nu sunt întrunite cerințele necesare, prevăzute de legislația în vigoare, art.96 CPC și pct.21¹ din Hotărârea Plenului CSJ nr.25 din 28.06.2004 pentru compensarea cheltuielilor de asistență juridică.

În contextul celor invocate, recurentul consideră că prin hotărârile judecătorești s-a dat o apreciere greșită a dovezilor administrate, aplicate eronat normele dreptului material și ca urmare a fost emisă o hotărâre neîntemeiată și ilegală.

În conformitate cu art.444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Potrivit art.445 alin.(1) lit.a) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și

urmează a fi respins cu menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

Din materialele dosarului s-a constatat că Filimon Gheorghe a înaintat acțiune împotriva Ministerului Finanțelor solicitând încasarea prejudiciului material și moral.

Fiind investită cu examinarea prezentului litigiu, prima instanță a admis acțiunea, prin care a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Filimon Gheorghe suma de 7528 lei cu titlu de prejudiciu material și 500 lei pentru compensarea prejudiciului moral.

Instanța de apel a menținut fără modificări hotărârea primei instanțe și a apreciat că argumentele apelantului, Ministerul Finanțelor, ce țin de netemeinicia încasării de către prima instanță a prejudiciului material poartă caracter declarativ, deoarece suma încasată de prima instanță este probată prin înscrisurile anexate la materialele pricinii.

Totodată, referitor la stabilirea mărimii compensației prejudiciului moral cauzat, instanța de apel a apreciat că prima instanță corect a aplicat art.art: 1422, 1423 Cod Civil, stabilind prejudiciul moral rezonabil de 500 lei în raport cu suferințele morale suportate de Filimon Gheorghe prin recunoașterea în calitate de bănuît și ulterior scoaterea acestuia de sub urmărire penală.

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârilor contestate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că soluția instanțelor de judecată în prezenta cauză civilă este întemeiată și în conformitate cu normele de drept material, iar recursul neîntemeiat ce urmează a fi respins din următoarele considerente.

Potrivit art. 6 lit. b) Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, nr.1545 din 25.02.1998, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare.

Conform art.1405 alin.(1) Cod Civil, prejudiciul cauzat persoanei fizice prin condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității – se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată.

Or, prin ordonanța Procurorului r-lui Ungheni din 16.12.2011, Filimon Gheorghe a fost scos de sub urmărirea penală pe motiv că fapta nu a fost comisă de bănuît.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că în instanța de judecată a constatat just că Filimon Gheorghe, fiind tras la răspundere penală și având calitatea de bănuît în cauza penală privind pretinsa comitere a infracțiunii prevăzute la art.352 alin.(2), lit.e) Cod Penal, are dreptul potrivit legii la repararea prejudiciului cauzat în acest sens.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanțele judecătorești inferioare au dispus corect repararea prejudiciului material, alcătuit din cheltuieli de asistență juridică pentru serviciile avocatului la formularea apărării în procesul penal, prezentând contractul de asistență juridică nr.2 și bonul de plată din 14.09.2011, cât și a prejudiciului moral pe care Filimon Gheorghe l-a suportat în acest sens.

Totodată, pe parcursul judecării pricinii în prima instanță, la 24.04.2012, Filimon Gheorghe a încheiat contract de asistență juridică pentru reprezentarea intereselor în cadrul prezentei pricini civile și a achitat pentru serviciile juridice suma de 2500 lei, precum și cheltuielile poștale.

Astfel, pretențiile cu privire la prejudiciul material suportat de către Filimon Gheorghe sunt confirmate cu certitudine prin probele respective, cărora instanțele judecătorești le-au dat apreciere corectă, în baza cu art.130 Codul de procedură civilă.

Referitor la prejudiciul moral, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanțele judecătorești, just au ajuns la concluzia admiterii pretențiilor cu privire la recuperarea prejudiciului moral suportat de către Filimon Gheorghe, fiind aplicată corect legea materială ce guvernează prezentul raport juridic litigios.

În acest context, instanțele inferioare statuând în echitate, printr-o apreciere justă și pertinentă a complexului material probator, au dat o evaluare adecvată daunelor morale compensatoare, fiind totodată imparțială și echidistantă în acest sens, având în vedere, în principal, criteriile referitoare la consecințele suferite pe plan psihic, gravitatea și caracterul acestora, sentimentul de afectare a personalității sale morale, durata urmăririi penale, natura dreptului personal lezat, caracterul și gradul suferințelor psihice, precum și măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate.

Astfel, în ceea ce privește prejudiciul moral, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanțele judecătorești au apreciat corect compensarea prejudiciului moral cauzat, ținând cont de prevederile art.1422 și 1423 Cod Civil și Legea nr.1545 din 25.02.1998, stabilind prejudiciul moral rezonabil de 500 lei, ceea ce corespunde cu suferințele morale suportate de Filimon Gheorghe prin recunoașterea în calitate de bănuît și ulterior scoaterea acestuia de sub urmărire penală.

Prin urmare, nu pot fi reținute argumentele recurentului, Ministerul Finanțelor, precum că la stabilirea quantumului prejudiciului moral nu au fost apreciate corespunzător și obiectiv, în corespundere cu prevederile legale, suferințele psihice suportate de reclamant, deoarece la stabilirea quantumului prejudiciului moral instanțele judecătorești au reieșit din apreciere justă și pertinentă a complexului material probator, au evaluat adecvat dauna morală compensatoare, care este una rezonabilă și echitabilă, având în vedere, în principal, criteriile referitoare la consecințele suferite pe plan psihic, gravitatea și caracterul acestora, sentimentul de afectare a personalității morale, suportate de către Filimon Gheorghe.

În contextul actelor normative și a circumstanțelor elucidate în prezenta cauză, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că este întemeiată solicitarea recurentului Filimon Gheorghe privind încasarea prejudiciului material, alcătuit din cheltuieli de asistență juridică pentru serviciile avocatului la formularea apărării în procesul penal, cât și a prejudiciului moral pe care l-a suportat.

Reieșind din normele materiale menționate și aplicabile în prezenta pricină civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că hotărârile judecătorești prin care a fost admisă acțiunea în prezenta cauză civilă sunt întemeiate și legale, cu respectarea normelor de drept material prevăzute la art.art: 1422,1423 Cod Civil și Legea nr.1545 din 25.02.1998.

Din considerentele menționate, având în vedere faptul că instanțele judecătorești inferioare au stabilit circumstanțele pricinii și normele de drept material nu au fost încălcate sau aplicate eronat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art.445 alin.(1) lit.a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Ministerul Finanțelor.

Se menține decizia Curții de Apel Bălți din 20 februarie 2014 și hotărârea Judecătoriei Ungheni din 29 martie 2013 prin care acțiunea a fost admisă parțial, în cauza civilă la acțiunea înaintată de către Filimon Gheorghe împotriva Ministerului Finanțelor, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la încasarea prejudiciului material și moral.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii

Svetlana Novac

Ala Cobăneanu

Oleg Sternioală

Iurie Bejenaru

Ion Guzun